

Papildus FUS IX sako:

"Kiekvieno kataliko yra
Aventa priedermė paremti ka-
talikišką spaudą ir ję kuo-
plačiančiai paskleisti tarp kmo-
nių. Geri laikraščiai yra nau-
dingiausių daiktų ir verti di-
džiausio užmojumo."

Organas Amerikos Lietuvių
Rymo Katalikų Sv. Juozapo
Darbininkų Kooperatyvės
Sąjungos

DARBININKAS

— Eina —
UTARNINKAIS, KETVIRGAIS IR
SUBATOMIS

Metams\$4.50
Ukrubė ir Bostono apilinkės
metams\$5.50

"Darbininkas"
366 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. South Boston 620.

No. 97. Metai IX.

ANTRADINIS, RUGPJŪČIO 26 D., 1924.

Kaina 4 centai

Moteris Gubernatoriumi Mirtinas smugis Ku Klux'ams

MOTERIS GUBERNATO- RIUM.

Austin, Texas. — Pereitą su-
batą Texas valstijoje buvo rin-
kimai gubernatoriaus. Toje
valstijoje yra įsigalėję Ku
Klux Klanas ir jie turėjo savo
kandidatą. Prieš kukluksininkus
kandidatas gubernatorių bu-
vo moteris poni Mariam A.
Ferguson. Tai iš nepabaigtų
rezultatų jau aišku, kad moteris
laimėjo. Ji turėjo 100,000
balų daugiau, negu jos prie-
šininkas.

Jos vyras James E. Fergu-
son yra buvęs tos valstijos gu-
bernatorius. Todel jo žmona
jau buvo gubernatorienė, o da-
bar ji bus gubernatorius.

Texas yra didžiausia valsti-
ja, keletą sykių didesnė už
Pranciją. Gyventojų ten yra
6,000,000.

Ponia Ferguson, būsiantis
gubernatoriumi yra pirminė
Suvienytose Valstijose. Ji yra
astriai nusistatę prieš Ku
Klux Klaną. Sako, kad už-
mus vietą, nei vieno klaniečio
nepalikis ofise.

VAIKAS NUSOVĖ MAJORĄ.

Havana, Kuba. — Šešias šū-
vialis iš revolverio šonai liko,
nužudytas Agnacetės miesto
viršininkas Dr. Louis Palanos.
Nužudė jį policijos viršininko
Garrastazos penkiolikos me-
tų brolis. Jaunas žmogūdas
pasiskelė, kad jis atkėsijęs
burmistrui už tai, kad jis,
burmistras, neteislingai buvęs
apkaltingas jo broli, policijos
viršininką, būk tasis pavogęs
iš miesto iždimes 6,423 dolerius.

NUSIŽUDĖ.

Omaha, Nebr. — Fontenelle
viešbučio viešnia, Miss Cathe-
rine Ford, iš Santa Barbara,
Cal., nusižudė. Ji užsimušė,
išskokus pro langą iš aštunto
aukšto žemėn.

PRAPUOLĖ ITALŲ LAKŪNAS.

Italų lakūnas kurs su Ameri-
kos lakūnais iš Islandijos lėke
i Greenlandiją pereitą ketvergų
prapuolė visai netikėtai. Kai
Amerikos lakūnai jau buvo ant
kranto, tai italo orlaivis dar
girdėjosi ore. Bet po to jis
dingo ir visos pastangos jį ras-
ti nuėjo niekais.

RENGKIT PRAKALBAS.

Adv. Petras P. Daužvardis,
L. D. K. S. centro narys išva-
žavo Vyčių seimam i Home-
stead, Pa. Jis pasilikė toje a-
pielinkėje ant toliau. L. D. K.
S. kuopos bei norintieji suor-
ganizuoti jas kvieskite Dauž-
vardį kalbėti. Rašykite kuo-
greičiausiai jam 144 E. Fourth
Ave., Homestead, Pa.

PRIEŠ KU KLUX KLANĄ.

Pereitą pėtnyčių mieste, Sen-
girt kalbėjo demokratų parti-
jos kandidatas i prezidentus
John W. Davis. Jis užsiminė
apie Ku Klux Klaną ir tarė ne-
prielankų apie juos žodį. Tą
pat padarė kandidatas i vice-
prezidentus nuo respublikonų
partijos gen. Dawes savo pri-
kalboje Augusta mieste.

JIE NUŽUDYSIA.

Chicago. — Prie puošnių na-
nuų, kur gyvena milijonieriai
Loeho ir Leopoldo tėvai rasta
kaukuolė ir perkryžiuoti du
kaulai. Prisegtas raštelis skel-
bia, kad jei teismas nematys
Loeho ir Leopoldo pakarti, tai
jie pakarsiu juodu. Pasirašy-
ta K. K. K., išeina Ku Klux
Klan.

Kaukuolė ir kaulai ne dirbi-
ni, o tikri buvo.

Kynija šneka apie karą

KYNIJA ŠIAUSIASI.

Washington. — Šionai gau-
tas vieno Kynijos senatoriaus
laiškas, kur aiškiai pabrėžta
nusiistatymas prieš Sv. Val-
stijas, Japoniją, Angliją ir
Pranciją. Kynija varosi prie
atsikratymo tų valstijų. Lai-
ške sakoma, kad Rusija, Aus-
trija, Vokietija po karo atsi-
sakė nuo specialijų privilegijų.
Už tai Kynija esanti joms dė-
kinga.

Kynijos senatorius sakė, kad
Amerika, Prancija, Anglija ir
Japonija nesiliauja šnekti a-
pie perorganizavimą tarpnati-
nių santykių ir remti tuos san-
tikus ant teisės ir žmoniškū-
mo pradų. O tuo tarpu jos Ky-
nija tebesmaigia. Jei Ameri-
ka, Japonija, Anglija ir Fran-
cija geruoku neatsizadės savo
privilegijų Kynijoje, jei nesu-
grąžys pagrobų žemių, tai Ky-
nija prisieis su savo 400,000,
000 gyventojų ir kartu su ma-
žesnėmis Azijos tautomis apsi-
ginkluoti ir gintis nuo minėtų
valstybių. Kynija grumoją
karu.

MIRĖ MILŽINAS.

Berlin. — Mirė Vokietijos
milžinas Herman Feig, 61 m.
amžiaus. Jis svėrė 500 svarų.

UŽ MUITO NUMAZINIMA.

Prancijos laikraščiai emė
vesti agitaciją, kad mitas ant
įgabanamų kviečių būtų numa-
žintas. Užtai stovi ir oficiozas
"Le Temps".

NORĖJO BAŽNYČIA APVOGTI.

Sarnis, Ont. — George Gar-
ner tapo smintas bažnyčioje be-
vagiant. Paleistas po \$10,000
kancija.

UZDARĖ KUNIGŲ SAJUNGA.

Varšava. — Lenkų valdžia
uždarė gudų kunigų sąjungą
"Svetoč", buvusią grynai ti-
kybina kultūrine organizacija.
Tuo reikalu gudų atstovas
kunigas Stankevičius įnešė
Lenkų seimam interpeliaciją.

ZUVO VIETOJ.

Chicago. — Colin McDonald,
mūrininkas bedirbdamas dasi-
lietė vietas, kuri turėjo 23,000
volytų. Darbininkas vietoj žu-
vo. Tas atsitiko E. Pond kom-
panijos pakauinėje.

Sveikiname

LIETUVŲ VYŲŲ XII SEIMAS.

Šiandien Homestead susi-
rinko mūsų išeivijos žiedai —
Lietuvos Vyčiai. Sveikiname
juos ir jų seimą; linkime ge-
riausių seimų rūšime visų
svarbiųjų, k. t. tautinių ir so-
cialių klausimų.

Redakcija ir
Administracija.

UŽGYNĖ VALGYTI CESNAKUS.

Šantungas, Kynija. — Šan-
tunge tapo įvesti naujos rūšies
taksi-kebai: vietoj senoviškių
dviračių, kiniečių vežamų
"rikšų", dabar įvesta triračiai,
ir jau ne pėsčio kyniečio stu-
liami, bet pritaityto prie vo-
žimelio biciklio varomai.
Vežėjams griežčiausiai už-
drausta valgyti cesnakus, po
bausmės \$100. — Be to kiekvie-
nas vežėjas turi eiti reguliariai
maudytis.

ESAS DIDELIS LAIMĖJ- MAS.

Maskva. — Maskvos sovietų
posėdy rusų delegacijos pirmi-
ninkas davė pranešimų apie
Anglijai-rusų derybų Londone
bėgi ir pagaliau sutarčių pasi-
rašymą.

Pasak Rakovskio, sutarties
sąlygos nekildančios sovietų
sąstymų principų apie nacio-
nalizmo ir skolų panaikinim-
ą, kadangi padarytos kotė-
sijos buvusios vien praktinio
pobūdžio. Tik toki išeiviai
turi pamokėti, kurie bus
valdžios pripažinti kaipo prak-
tiniai mla reikalingi atlyginti
m. o. socialio teisingumo žvilgs-
niui.

Užienie reikalų komitetas
Ciervinas pareiškė, kad pada-
rytoji snartis su Anglija bū-
sianti ponatu santykiams su
kitomis šalimis užmegsti ir pa-
dėmanti sustiprinti internacio-
nalo Rusijos padėtį. Jis dėje
didelės svarbos tai aplinkybei,
kad kapitalistinė valstybė su-
tikus garantuoti paskolą Rusi-
jai. "Pasaulio krizis galų ga-
lė įtikino kapitalistines val-
džias, kad reikia pripažinti
Rusiją, nes nesureguliuavus sa-
nos santykių su Rusija Europa
negali atsisiegti," pasakė Ci-
ervinas.

Susirinkimas priėmė rezoliu-
ciją, pareiškiančią padėkos de-
legacijai dėl jos nuveikto didė-
lio darbo, ir raginančią val-
džią būsimose derybose laiky-
tis tų pačių principų ir nesu-
tikti su sąlygomis, kuris galė-
tų užkrauti darbininkų klasei
naują mokesnių našą.

PAKENKĖ BAŽNYČIAI.

Kenosha, Wis. — Katalikų
naujai bažnyčiai smarkus vė-
jas pridarė bėdies. Nuostolių
už apie \$5,000.

Žinios iš Lietuvos

Nauji savivaldybių rinkimai Lietuvoje.

Liepos 22 d. susirinko Lietu-
vos Seimas ir nepaprastą sesiją.
Jam tenka skubotai: 1) patui-
syti savivaldybių rinkimų įsta-
tymas; 2) nusistatyti galuti-
nai dėl naujų gelžkelių staty-
mo; 3) ratifikuoti Klaipėdos
konvenciją ir 4) su Vokietija
padarytasias prekybos ir de-
lo-osto pinigų likvidavimo su-
tartis. Seimas besposėdžiauda-
mas tuos visus klausimus iš-
sprendė. Socialistų ir kitų
svetimų gaivalų spauda rekte
prirėkė ant dabartinės Seimo
daugumos atstovų, būk jie nai-
kina savivaldybes; pasirodė,
rikimo būta be pamato. Sei-
mas savivaldybių nepanaikino,
tikėtai šiek-tiek pataisė. Savi-
valdybės veiks ir toliau, tiktai
bus labiau prižiūrimos ir raga-
namos veikti iš Centro val-
džios; tas bus gyvenimui svei-
kiau.

Lietuvoje šiais metais der-
lius yra geresnis už pernykštį;
galima tikėtis geresnių metų
išėjimų. Kainos įvairūs
aukštos: rugių centneriui — 20
lt.; kviečių — 40 lt.; avižų —
18 lt. ir tt.; tiktai pigūs arkliai
ir raguočiai. Mūsų ūkininkai
neišskubina gerinti ir valyti
sėklų ir delto patys nemažai y-
ra kalti. Raginimo netruksta,
bet mažą kas klausio ir nando-
jasi.

Pivašūnietis.

Pavojus Prienams?

Kaunas, 29.VII. Iš Prienu
praneša, kad jau trečia diena,
kaip mieste slenkia žemyn kal-
nas, kurs jau nuslinkęs apie
200 metrų ir, sugriovęs tvar-
tas artėja prie namų. Žemė
Nemune ties tuo krantu kyla, o
gilumo girdet kaž koks bruz-
dėjimas.

Plaštakės Kauno mieste.

Liepos m. 28 d. 9-30 val.
vak. miesto gatvės užpludo ei-
bės nežinia iš kur atskridusių
mažų, baltų plaštakių. Jos
skraidė taip žemai, jog vaik-
ščiojantiems gatvėmis buvo
sunku praeiti. Pažymėtina tai,
kad žaliajam kalne ir kitose
miesto apylinkių aukštesnėse
vietose plaštakių nebuvė. A-
pie 12 val. plaštakės vėl pra-
nyko.

Kaip tenka patirti, jos nėra
pavojingos nei daržovėms, nei
vaikmedžiams, nei kitiems au-
galams.

Šveicarų konsulas Kaune pra-
neša, kad rugpjūčio 1 d. švei-
carų konsulatui bus uždarytas
dėl šveicarų tautinės šventės.

Prelato Dambrausko prane-
šimu šv. Kazimiero d. jos visuo-
tinam susirinkime — šv. Kazi-
miero draugija veikia jau 17
metų. 1924 m. narių turėjo
Lietuvių Klube, Klaipėdoje,
3,207. Šiais metais yra išlei-
dusi 27 knygas, jų 144,200 eg-

zempliorių. Be to, draugija
leidžia laikraščius: "Vieny-
bė," "Ganytojų" ir "Žvaigž-
dė," padeda leisti "Lietuvos
Mokyklą" ir "Kosmą." Visų
laikraščių išeina per metus a-
pie 400,000 egzempliorių.

Knygoms platinti šv. Kazi-
miero draugija turi savo kny-
gynus: centralinį Kaune ir ma-
žesnius Šiauliuose, Panevėžy-
je, Ukmergėje, Telšiuose, Tau-
ragėje, Mažeikiuose ir Radvil-
iškyje; Šiauliuose ir Tauragė-
je savo knygynams šiais me-
tais įgijo savus namus. Drau-
gijoje dirba 84 apmokami dar-
bininkai.

"Kad neturi (smulkių) nevažiuok."

Kazlų Rūdos stotyje, širyt
(4. VII) atvykau į Kazlų Rū-
dą — grįžau pirmuoju trauki-
niu darban į Kauną. Atėjus
mano eilei bilietą padaviau 50
litų išdavinėjančiam bilietus
stoties budėtojų. Šis bankno-
tas buvo beduodas atgal saky-
damas, kad nėra smulkių. Ma-
no laimė šale budėtojo vienas
rodos koks prekybininkas žy-
delis, pasisūlė išeiti, tai bi-
lietą ir sau ir dviarūči gavau.
Bet yra daug nelaimingės-
nių, ypač sodžiaus žmonių, mo-
terėlių. Viena žmona, šian-
dien atsitiko, neturėjo dešim-
ties kito centų. Bilietus par-
davinėjęs atsakė, kad nėra
smulkių. Žmonelę atsiliepė,
kad ir ji visai neturinti smul-
kių. Budėtojas tada atkrito:
"kad neturi nevažiuok." Ki-
tas jį siunčia išsimaityt. Ar
joms pavyksta gaut — neži-
nam.

Važiavo tada iš Kazlų Rūdos
į Kauną ir kito laikraščio re-
daktorius. Už jo akių be eilės
užlindo kaž koks jaunuolis
(lyg būtų žydukas). Tas re-
daktorius pastebėjo budėtojų,
kad tas be eilės užlenda. Bu-
dėtojas atkarto: "Aš eilės ne-
žinau."

Kodėl mūsų kai kurių stočių
kasininkai neištenka gražos,
"neturi" smulkių ir skriaus-
džia kaimiečius — ir šiaip ne-
silaiko tvarkos, tęsusidomi kie-
no žinioj šios įstaigos yra.

Valstybės iždas š. m. birže-
lio mėn. turėjo pajamų 14,382,
653,09 lit., kas drange su liku-
siais iš praturėjusio mėn. suda-
ro 41,429,874.65 lit. Išlaidų tą
mėn. turėta 20,092,762.97 lit. —
liepos mėn. 1 d. lieka 21,337,
111,68 litai.

IS KLAIPĖDOS KRASTO.

Akcininkų susirinkimas.
Klaipėda, 29.VII. Tautinis
Lietuvių Bankas akc. B-vė
Klaipėdoje (seniau Lietuvių
Bankas, i b. s. a. a.), turėjo šių
metų savo paprastą visuotinį
susirinkimą šio mėn. 19 d.
metų. 1924 m. narių turėjo
Lietuvių Klube, Klaipėdoje,
Dalyvavo daugiau kaip treči-
dasi 27 knygas, jų 144,200 eg-

lies akcininkai. Banko Direk-
toris Juozapaitis pranešė, kad
banko veikimą 1923 m. Sa pa-
ėjusių metų balansu ir peln-
bei nuostolio sąskaita susir-
kimas sutiko. Toliau susir-
kimas atleido Valdybą ir Pri-
žiūros Tarybą nuo atsakomy-
bės už 1923 m. veikimą, priėmė
vienu balsu Valdybos ir Pri-
žiūros Tarybos sumanymą, o
padidinimo pelno. Tautinis
Lietuvių Bankas moka savo
akcininkams už 1923 m. antra-
pusmetį nuo akcijos 5 lt. divi-
dendo, tai yra 10 nuošimčių
metams.

Šaulių orkestras.
Klaipėda, 21.VII. Prie Klai-
pėdos Šaulių Skyrčiaus organi-
zuojama didų orkestras.
("Lietuva")

Iš Okupuotos Lietuvos

Svetimšaliai.
Liepos 17 d. pradėjo suraš-
inėti svetimšalius. Baigsis su-
rašinėti rugpjūčio 15 d.

Mokytojų kursai.
— Į vasaros mokytojų kur-
sus Vilniui suvažiavo virš 70
mokytojų. Teko suskirstyti i
dvi kategorijas, kad būtų dar-
bas nudingesnis. Yra daug
nepatogumų dėl gyvenimo są-
lygų, nes mokytojams tenka
gyventi iš savęs.
("Lietuva")

Plėšikai užpuolė kleboniją.
Naktį i liepos 10 d. šeši gin-
kluoti plėšikai užpuolė katali-
kų kleboniją Konstatynove,
Svenčionių apskr. Plėšikai nu-
žudė vietos kunigą ir dvi ta-
naites ir pasilepė.

Lenkai engia Seimų lietuvius.
Seimai, Gegužės mėn. paba-
goj ir birželio mėn. pradžioj
Seimų lenkai labai nerimastavo,
laukdami apie Sekmines lietu-
vių puolimo. To dėliai birže-
lio 3 d. lenkų valdžia darė kra-
tą kan. P. Dvaranauko butą,
bet nieko neradus įvairiais bū-
dais jį terorizavo.

Birželio 6 d. Seimuose žmo-
nės išėjo iš bažnyčios kalbėjo-
si su kan. P. Dvaranauku sa-
vais reikalais. Lenkai pasta-
bėjo tuos žmones nuvarė i poli-
ciją. Taip pat tuos kaimiečius,
kurie buvo jam atnešę maisto
(pieno ir sviesto) suėmė ir
maistą atėmė.

Birželio 8 d. lenkai tikėjosi,
lietuvių pulsą Seius, 4 poli-
cininkai stovėjo prie bažnyčios
durų ir laukė pamaldų pasi-
baigiant. Po sumos suėmė vi-
sus jaunus vyrus ir nugabeno i
kalejimą. Paskum tikrino do-
kumentus. Vienus suimtuosius
tardė labai ilgai ir varinėjo pa-
visas įstaigas, o kitus žadė-
gabent i Svaltkus. Buvo su-
imta jaunuoliai nuo 15—16 me-
tų amžiaus.

Be to, lenkų valdžia savo re-
ikalui sumanė statyti korėn-
prie Galinių ežerų, tarp Bu-
biškių ir Galinių kaimų. Ci-
mutomai nori pateisinti su-
naikinimą.
(Kauno "Darbininkas")

(THE WORKER)
Published every TUESDAY, THURSDAY and SATURDAY
—by—
SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN L. C. ASSOCIATION OF LABOR
Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass.
under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1108
Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 12, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
Yearly \$1.50
Boston and suburbs \$1.50
Foreign countries yearly \$5.50

Atsargiai Su Naujais Principais

Katalikų laikraštis „Draugas“ yra pasakęs, kad doros bei tikėjimo nėra. Šia „Draugas“ nieko nauja nėra pasakęs, tik paskelbęs žinomąjį visiemis principą, kurio prisilaiko tikintieji žmonės. Netikintieji, žinoma, tokiu principu turi prieštarauti, nes juk nė vienas nemori vadintis nederu. Taigi jie ir prieštarauja, tik kartais gan keistai. Pavyzdin, „Sandarose“ tilpęs editorijalas vardu „Dora ir Tikėjimas“ stengiasi parodyti, kad „dora eina savo keliu, tikėjimas — savo. Dora yra mažiau ar daugiau įgimta žmogaus savybė, kuomet tikėjimas tėra prieprotys.“

Tai įrodinėdamas editorijalo autorius taip toli nustrapalioja, kad nesidrovį štai ką pasakytų: „Santikiai tarp vyro ir moters pasirodo esą pastovesni. Ta priimta doros taisyklė hesikičia taip dažnai, kaip kitos. Tačiau kad ji nėra amžina, tai galime spėti. Ją negalime priskirti prie taisyklių „nevegti, neužuosti“. Iš prigimties žmonės yra bigamistai ir dėlto jie nuolatai prie to grįžta.“

Šitaip, šis „Sandaros“ principas yra visiškai naujas dalykas. Paprastai, skelbiant ką naują, reikia paduoti iš kokių šaltinių tas dalykas paimtas. Sandarietis to nepadarė. Reikia žinoti, kad šis principas yra paimtas iš senųjų žmonių (Jis tur būt norėjęs pasakyti bigamistai). Dar nė to žodžio gerai parašyti nemoka, bet jo būtinyje tur būt gerokai gėryje, kad net visi žmonijai savo nuomonę nori pristesti. Tik vargiai tas pavyks. Katalikai, kurie savo dora, tikėjimą, miltį, tiki graži nemorės pripažinti, kad iš prigimties žmonės yra bigamistai, o jeigu katram jų ir rastųsi tokios pagundos, tai tikėjimas kaip tik ir liepia tokius nederus geidulius suvaldyti. Taigi šia ir pasirodo kad „Draugas“ jėg „Dora ir Tikėjimas“ — savo. Kaip tik priešingai, tikėjimas dorą sutvarko ir nurodo jai tikslą. Dora be tikėjimo tai žodis be prasmės. Kas neturi tikėjimo, tas gali sulaužyti taisyklę nevegiti ir neužuosti, lygiai kaip lauzo taisyklę nesvetimoteariuti, ką visi bigamistai daro.

Bet ką gi pasakys į toki sandarietišką principą patys laisvamaniai? Jei bigamystės principo išradėjas pasakytų pirmam savo gerbiamam laisvamaniui: „tu, broliu, iš prigimties bigamistas ir grįžk atgal prie savo tikslo“, tai aš labai abejoju, ar negautų už tai gerokos žandinės ir nė kiek neabejoju, kad toki paktų iš savo namus neįsileistų. Jei bigamystė būtų įgimtas dalykas, tai ir santikiai tarp vyrų ir moters negali būti pastovūs, nebent jei vyras ir moteris būtų jau paskutiniai niekšai.

Tikėjimas daboja ne vien dorą, bet ir protą. Jei sandarietis būtų turėjęs kiek tikėjimo, tai nebūtų parašęs panašios kvailybės.

D. V.

PASTABĖS

Paryžiaus laikraštis „Croix“ rašo, kad dabartinis premieras Herriot ir jo sesuo buvo leidžiami mokslui dėsies kunigo Collono. Vidurinių mokslo baigę svietiškoji kolegijoje La Roche mieste. Po to norėję įstoti į garsiąją St. Cyr karinę mokyklą. Bet egzaminuose sukrito ji studentas iš jezuitų kolegijos ir Herriot neteko progos įstoti į tą mokyklą. Nuo to laiko Herriot pradėjo nekęsti katalikų mokyklų, Bažnyčios ir jezuitų. Priežastis, kaip matote, nemenka.

Laisvamaniai piktnasi, kam Lietuvos jaunomėnė steigia katalikų sporto ratetus. Brooklyn „Vienybė“ pastebi, kad iš tokių amerikonių gardžiai pasijuokty. Amerikonių ne iš katalikų pasijuokty, o iš laisvamanių. Štai Bostone yra jezuitų Boston College, o Worcesterystėje yra teiggi jezuitų Holy Cross College. Tos kolegijos turi savo sportininkų „team'us“ ir jie kasiuget ir Holy Cross ir Boston College jezuitiškai team'ai eina rungtis su Harvardo universiteto teamais.

Suv. Valstijose balsuotojų yra 54,420,000. Prezidentinio rinkimuose 1920 m. tebasavo 26,679,000. Reikia arti pusės balsuotojų nėjo balsuoti. Tais metais pirmu sykiu balsavo

„Draugas“ pastebi, kad Lenkijos pasipūtė veikėjai Pilsudskis, Paderewskis, Sapieha, pasitraukdami iš augstųjų vietų pareikšė nedalyvausią valstybiname darbe, gi tautai

Uosio Laiškai Iš Lietuvos

Civilizacijos Vaisiai

(2-ras laiškas iš Lietuvos)

Pašto maišai

Laivas-miškinas neša mus vis artyn prie Europos. Seštos dienos rytą pasigirdo šauksmai, kad jau Prancijos krantai matyti. Privaziuojame Cherbourg'ą. Mūsų laivas neina į uostą, tik porai valandų sustoja, kad atliktų korespondencijas ir keleivius, pažiuojančius per Paryžių. Kas gyvas išėjame žiopotai ir... dūmoti.

Dvejopas regėjimas mūsų akis traukia

I. Prie mūsų artynasi trys didžiojo didžio laivai. Du iš jų ima keleivius. Trečias — pašto maišus. Ši pastaroji procedūra buvo ypač įdomi. Laivas paštai paimti atrodė prie mūsų miškinio kaip kudiškis. Nuo viršutinio „Aquitano“ lubų nuleido į jį ilgą kelių sieksinį maišą, abiem galais kiaurų. Apie puskapį „Aquitano“ darbininkų leido pro tą maišą vieną po kitam užkristi pašto maišus su laiškais, laikraščiais ir žurnalais. Plūmėjo tie maišai, kridindami į mažąjį laivą, guldami vienas ant kito. Vienas kitą nistumdami riedėjo į tolimesnius užkampius. Apsikrovę jais laivelis visus savo pašalius ir visą paviršių stori mukojo, o tas ilgasis maišas vis dar pašto maišais spaudė, ir atrodė, kad ir galo tam spjudyti nebeįs. Mažiausia, du tikslūs pašto maišai, pilni įvairių korespondencijų liko išspjauti. Tą pačią savaitę juk atplaukė į Europą didelis daugybė laivų, ir jie visi gabeno minčių ir jausmų maišus ir spaudė juos į Europos pakrantes. Laivai iš Europos į Ameriką vežė tuo pačiu laiku gal dar daugiau laišku, laikraščių ir žurnalų. Kokios tai grandiozinės minčių bendravimas yra pasakytis išsivystę. Vėliau prisileidę salininkai skelbia mums apie tų laivų ir minčių visumą. Kiekvienas vedančiosios Sae žinodamas keliais į įstatinos brolijos aužin. Kiekvienas graži mintis, kiekvienas dailės tvarinis patampa gretu laiku širdims ir visos žmonijos. Dievas atidengia žmonėms vis naujas gaudes paslaptis. Komunikacijos ir žmogaus vis gerėja. Vienas pastas — kiti maišai, miltis žmonių sąjūstiniai atlieka. Kiti nepasiekia atskirti, Monroe doktrinos atgavimas dožiui, ar persipja amerikonus nuo kitų šalių tiktos. Tai dvasios liūpulių žvilgsniai. Amerikonas tiesia vieną ranką Europiečiui, kitą Azijiečiui; šie tiesia savo delnus, pasijūda broliais, vienas Tevo vaikais.

Kanulės

II. Bet ne! nenuėjime per toli su savo svajonėmis. Toji pati civilizacija turi gėlti miltis ir širdį, bet ir bjaurius ragus.

Laivas su pašto maišais: anšlino. Prie mūsų akis smekštelėjo kanulioji žiotys. Iš abiejų laivo pusių tesėsi dvi eilės apginkluotų fortų. Jie kaip kokios žemės apskriti kupstai kilo iš vandens, nylėti iš cemento ir plieno, su žaizais langeliais, per kuriuos arnotų vamzdys žiūrėjo su nepatikėjimu ir pravažiuojančius. Lygiai tą patį regėjimą matėme įvažiuojami į Britų postą Soudampton. Žinojome, kad tos patrankos nesudrums mūsų ramybės, nes dabar ne karas laikas. Bet jos žadino mus iš saldžių svajonių ir rodė gyvenimo realybę. Toje pačioje mūsų civilizacijoje glūdi kitokie veiksniai, kurie ne tik trukodo visatinos brolijos atėjimą, bet dar graso sugriauti ir pačią civilizaciją su visais jos gėtaisais vaisiais. Juk taip nesunkia priversti tas kanules pragariškai pabūti ir imti žūninti spjaudyti. Tam tik reikia, kad kurios nors kapitalistinės šalies piniguočių stovyklų nutartų, kad jų biznis reikalauja karą pradėti. Dvi pažangiausios ir apsviesiausios tautos — Anglija ir Francija — savo ginkluotais fortais, savo kanulioji žiotimis skelbia, kad dar tolimia yra Dievo Karalija ant žemės, kad jos dar tebesilaiko nuomonės, jog žmogus žmogui yra vilkas.

Demokratija? Apsisprendimas! Taip, tai gražūs obalsai. Bet šiandien tai dar tik žodžiai — be reikšmės gyvenime.

Britų Imperijos paroda

Mačiau ir tą parodą. Tiesa, perbėgau ją tik ant greičių. Vos paviršutini įspūdį tepagavau. Trumpai tariant, toji paroda — tai triumfalas Britų Imperijos maršas. Tai pramoninė civilizacija savo išsivystymo augčiausiam laipsnyje. Sužipojine kokias žemes surado, pasisavino ir paveržė Anglosaksai, žygiuodami per pasaulį; kokie yra tos žemės gamtos turiai ir ką ir kaip Anglo-Saksai yra padarę tiems turtais išnaudoti; pamatėme, kaip stebėtinai augstai yra išvystyta pramonė ir pačių Britų salose ir jų kolonijose. Tik nesužinojome, ką mąsto ir jaučia, kaip gyvena ir vargsta tikrieji pavergtųjų žemių savininkai: Kanados indijonai, Afrikos negrai ir būrai,

MOKYKLOJ

— Vaikai, nuo ko jūros vanduo salus?
— Nuo to, kad jūroje daug mokyklų.

Mūsų TEATRAS

Teatro klausimas, Amerikos padėti teatras. Teatras, tai ir Lietuvių gyvenimas, patalpa, kurioje tautos dvasia, tautos siela, tautos širdis, tautos kūnas, tautos dvasia, tautos siela, tautos širdis, tautos kūnas, tautos dvasia, tautos siela, tautos širdis, tautos kūnas.

Vilniaus ir visa Lietuvos sprendžia didelio dėmesio tam kreipiamas, bent šino pastarųjų metų, pradėjo gyvinti rimto ir nuolatinio Amerikos Lietuvių Dramos Teatro susikūrimo reikalingumą. Ne pastatytis, kad šiam klausimui davė impulsą ne mažai atvykę Lietuvos Dramos artistai. Spauda ir visuomenė emė spjūti kūrui būdu dvi atskiras atvykusios grupės dirbs ir kuriais keliais eis — mažai laiko bepevesdami pačiam teatro reikalui. Rodos, kad tą klausimą išrišus jau ir bus sukurtas tas išsvajotas teatras. Vienok, klydama ir ne tuo keliu prie to, taip rimto klausimo, einama. Dėl to jau esame pasiekę per straipinį „Mūsų Credo“, kurio būdu prieisime prie teigiamo opaus klausimo išrišimo. Bet dar tenka pridurti. Tada tik sveika daryti galutiną išvadą, tuo ar kitu klausimu, kur klausimas yra nuodugniai apsvaistytas ir visiškai aiškiai išsemtas. Ne spėjimai, o sąjūstiniai įkūnėjimai, o rimti darbai. To darbo iniciatyvą turi pasiimti vietos žmonės, lietuviai šiečiai, jų žodis svarbu nūgrįsti spaudoje.

Mūsų gyvenimas tarytum apmūrė, sumenkėjo. Lietuvių nėra, tėra: katalikas, tautininkas, dievėtikas, bolsėvikas etc. Žmonės tiek susmulkėjo, kad nebeturima to, kas dedasi šale jų. Lietuvių tėra ideja miršta ne tik tarp jaunųjų, bet ir vyresniųjų. Jaunimas amerikoneja, senesnieji — veteranai tūpinasi duonos karniu. Išatėjimo bangos vis smarkiau ir smarkiau plaka tėvynės meilės uolą ir rodo, jau viską nuplaus, viską nuneš amžinybėn. Išigilinus bausis darosi, rodo nebet šieities, nebet jėgų atspari sudaryti.

Bet nebūkime pesimistai! Nenuleiskime rankų tuomet, kai reikia gelbėti skendantį laivą. Nežūrėkime į ateitį, kaip į prapultį. Viltis ir pasiryžimo darbas sunkiuoju momentu išgelbsti tautas. Turime ir mes tam pavyzdžių savo tautos istorijoje. Lietuvių tiek vargo pakėles, mokėsi ir žiausti, jėgų gyvenimo užgrūdę nesileis toms bangoms praryti.

Pasivalgykime gi, ar mes neturime tos salos, kurioje sukope rastume išsigelbėjimą. Jeigu nematome jos, tai ne todėl, kad „išatėjome“, o kad pamiršome jos pavojus čia pat. Valstybinis Dramos Teatras mes nematome to, kas mus jungty į viens galinę šeimą. Mes tik matome, kad mes tųs nebesugyvename ir jaunimui išatėjime. Aimanuojame — jaunimas amerikoneja. Tiesa, jis šalinasi viso, kas yra lietuviška, nes ten nieko, hepekyti, neranda. Tad kur dėtis? Eina pas svetintaučius linksminantis. Patekęs ten, pripranta prie visko, kas svetima ir išatėjimo bangose dingsta. Kad tą prašalimą, tauka ir mums kas būna sugulau ir pasisekima. Tautos Tevoti. Šiuo atveju daug gali padėti teatras.

Per šį trumpą kurybos laiką valstybinis Dramos Teatras Kaune spėjo pastatyti nemažai įvairių lietuviškų veikalių: S. Churilionienės „Aušros“ 40 metų sukaktuvėn (1883—1923 m.) veikalius „Aušros Sūnūs“, turėjęs didžiausio pasisekimo ir sudaręs nepaprastą įspūdį; Antrą tokį veikala tai Putlės „Valdovo Sūnūs“. Šiais metais pastatytas Vasario 15 d. 6-rių metų Lietuvos Nepriklausomybės šventei. Mažonies „Kestutis Mirtis“, praėjė su ypatingu liudies susidomėjimu ir pasisekimu. Tautos Teatras A. Satkaus vedamas, padėti teatras.

Amijos indiečiai, Australijos ir Australijos žudusai, mualječiai ir kitokie bėbėčiai gyventojai. Tiesa, kai kurie iš jų, po sunkių miego atbudę, šėdėję laivose gavo; bet tikrosios laisvės Britai teikia tik tiems, kurie pasisavina Anglo-Saksų kultūrą ir tik po to, kada jie tą kultūrą pasisavina. Mirkite tautos, nes pergalėtojai žengia. Savo sielą praradusios, jės gausite naują. Ji bus svetima, bet ji ilgas ir žvanges. Ją lydės asatės ir keikiniai, bet puos jės aukos ir deimantai. Tai bus pramogų žiedas.

statė Vaikšoros „Gedimino Sapnas“, V. Krevės-Mickevičiaus „Šarūnas“ ir Vydo „Žvaigždžių Takais“. Na, o Vilkolakis, ko jis nevaizdino? „Monkey Bussines“, „Tautinis Biznisas“, „Alma Mater“, „Buridaniada“, „Likoromachija“ ir kitus. Be šių teatrų gyvuoja Karių Teatras, kuris taip pat suvaizdino keletą veikalių ir operėjų, jų tarpe ir originališkų lietuviškų. Šaulių Teatras neparodė tikro veldo ir vaidino kas pakliuvo. Tik pastaruoju laiku ima dirbti intensyviau ir atvaizdino keletą lietuviškų veikalių. Ši santrauka parodė kaip gimsta ir vystosi Tautos menas. Suprantama, kad dar daug stings kol pasiekime tikslo. Kaip Amerikoje, taip ir Lietuvoje Teatro ideja neįgavo sau tinkamos papėdės. Jan metas tą ideją skiepyti ir remti. Geistina, kad Amerikos lietuvių paskelktų Lietuvos meno kelių, kad susidarytų ne vienas bet daugiau teatrų. Didėsėse lietuvių kolonijose privaletų kurtis teatro kuopelės, kurios vaidintų didesnius bei mažesnius kurnius. Tais keliais einant rastūs savy dramaturgų ir aktorų. Tuo būdu mes augsim stiprindami teatro meną ir tautą. Teatras mus sujungs po vienu stogu ir ten suėję pasijusime, kad Lietuviais esame mes gimę. Lietuviais norime ir mirt.

Neįrodinėdami teatro reikalingumo ir neįsiginėdami del meno nuopelnų mūsų tautai ir abelnei žmonijai, styvėkinės darbo. Prihrendo reikalus turėti dramos teatrą, pribrę reikalus kurti Operą Amerikoje. Visa eilė amerikiečių lietuvių mokinsai dainavimo, dailis jų pasekmingai praktikuoja Lietuvos operoje — tai Amerikos lietuvių operos atėitis. Ne kiekvienas amerikiečių lietuvis turi galimybes aplankyti Kauno Operą bei Dramos Teatrą. Turėdami tokius teatrus ne ant popierio, bet gyvenime, galėsime džiugauti savo tautos menu čia, Amerikoje. Amerikiečiai mums davė dolečių Lietuvos atstatymui, o jėms mes duosime meno. Kuo gi daugiau beatsiteisime? Geistina, kad Amerikos lietuvių darbuotojai ir atskiros organizacijos bei draugijos tartų viešai savo žodį ir jėi ras reikalo pradėti teatro kurybos darbą.

Mes atplaukėme paruošti tam darbui dirvą ir veiksimė išvien tautos labui. Tuo klausimu esame sustarę su Lietuvos Teatro darbuotojais, kurie mūsų idejai pritarė ir pažadėjo mus remti. Kas bus arba buvo Lietuvos Valstybiniam Dramos Teatre Kaune statoma, tas bus vaidinama čionai. Mes atsivežėme paruoštą repertuarą ir tikimės parodyti jį Amerikos lietuviams. Pirmasis mūsų darbo žingsnis bus rudens gastroliės. Gastrolių metu, kaip jau buvo skelbta, mes pasivadinome „Dainininkai ir Vaidininkai“. Šis vodevilis turės būti lietuvių kolonijai muzikališkai ir vokališkai komiška programa, į kurią įeina deklamacijos, dainos, vaidinimas ir graži rimta misterija „Laisva Lietuva“. Antram gastrolių spektakliui bus dnodama operetė „Mūnšaimas“ su prieidėliais. Visą programą ruošėm patys, palindami gyvus gyvenimo atsitikimus tiek Lietuvoje tiek Amerikoje. Tuom tarpu norime palinksminėti savo brolius lietuvius ir kartais per satyrą juoką pasakyti skaudžių toisybę. Didesnius veikalus paliekame antroms gastroliėms žiemės metui. Keilaudami po kolonijas turėsimės del nuolatino teatro organizavimu su vietos veikėjais. Ne-

